

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyitlterek:

Főlvétetnek árszabály szerint Fiumében Battara P. könyvnyomdájában vagy a „Fiume” kiadóhivatalában, továbbá Budapestén Goldberger A. V., Schwarz Gyula, Eckstein Bernát, Haasenstein és Vogler, hirdetési irodájában. Bécsben: Danneberg I. I. Kumpfgasse Nr. 7. — Mosse Rudolf Seilestätte Nr. 2. — Haasenstein és Vogler, I. Wallfischgasse 1, Oppelik Stubenbastei N. 2. — Schalen Henrik, I. Wollzeile Nr. 14. — Herdl Alajos I. Wollzeile Nr. 25. — Duker Miksa, I. Riemergasse Nr. 12.

A szerkesztő iakása:
 Sussak — Bacié palota.
 Előfizetési ár — Associazione:
 Egy évre . . . . . Per 1 anno 6.— fr.
 Félévre . . . . . > 6 mesi 3.— >
 Negyedévre . . . . . > 3 „ 1.50 >
 2 óra . . . . . > 2 „ 1.— >
 Külföldre 1 évre . . Per l'estero 8.— >

1892 november 27

Megjelenik minden vasárnap

27 novembre 1892

PERETTI LAJOS 1819—1892.

A régi gárda egyik vezérférfiának életét oltotta ki ismét a halál. A kikötővárost méltán megdöbentti a gyász, mely Peretti Lajos nemes szíve dobogásának megszűnését adja tudtunkra.

Halála nem csak a kikötővárosban, de az egész országban mély részvétet keltett, mert egyike volt ama vezérférfiaknak, ki a szabadságharcot megelőző s Magyarországra újja ébredését jelentő korszakban már ama lelkes táborhoz tartozott, mely Fiume előkelő és lelkes polgárai köréből a magyar tricolor köré csoportosult.

Peretti már kora fiatalságától előkelő szerepet foglalt el a fiu-me-i politikai és társadalmi életben, és ismeretes hazafissága s a közügyekben kifejtett tevékenysége valamint megnyerő módora által nagy befolyást gyakorolt a fiu-me-i közvéleményre. Jogi tanulmányainak bevégezése után több évig az anyaországban foglalt állást, mely idő alatt Perczel miniszter legbensőbb bízottságát sikerült megnyernie, majd később midőn a magyar alkotmányos élet beköszöntött szülő városába térve ő is ama hazafias gárda tagja lón, mely Fiumének az anyaországhoz történt visszacsatoltatása érdekében, ritka kitartással fáradozott. 1875-ben Fiume országgyűlési képviselőjévé választott, de e megbízatásáról — megrongált egészségének helyreállítása végett mandatumát lejárta előtt — lemondott. Mint Fiume orsz. képviselője lelkes előadoja és hathatos támogatója volt mind ama ügyeknek, melyek a magyar kikötőváros fejlődését és kereskedelmének fellendítését célozták. Nem csekély részben közreműködött az *Adria* első magyar gőzhajózási társaság megalakulásánál, amennyiben teljes odaadással küzdött a Lloyd szerződés további megkötése ellen, s midőn a kormány mégis e szerződés további meghosszabbítását határozta Peretti a kormány párt köréből az ellenzék táborához csatlakozott. A kormány ezután az ellenzék megnyugtására a Lloyddal kötött szerződésen kívül, Fiume és a nyugati piacok között létesítendő új gőzhajózási vállalat segélyezését is határozta, melylyel a mai magyar

gőzhajózási vállalatunknak az alapja lett megvetve.

Peretti mandátumától leköszönve, a közügyektől teljesen visszavonultan cosala-i villájában éldegélt, hol e hó 21-én, rövid szenvedés után jobb létre szenderült.

iff. N. S.

Fiume tengeri áruforgalma 1892 év első kilencz havában.

Kikötőnk tengeri kereskedelmi forgalma a jelzett időszak alatt nagy mérvű csökkenést tüntet elő a mult év három időszakiforgalommal szemben. Mig a behozatali forgalom a folyó évi január-augusztusi időszakban 74.069 metérmázsányi csökkenést mutatott fel, e hiánylat f. é. szeptember hóban már 121807.7 méter mázsára emelkedett, mi annak tulajdonítandó, hogy mult évi szeptember hóban kivált rizsből és kőszénből nagyobb szállítmányok érkeztek mint f. évi szeptember hóban. Javulás látszik ellenben a kivitelnél, melynek hiánylata 186.850.8 q.-ról szeptemberhóban 106.276.9 q.-ra, tehát 80682.9 q.-val csökkent.

A faforgalom viszonyai ugy a behozatalnál, mint a kivitelnél meglehetősen állandóknak mondhatók és a mult évi szeptember havi forgalomhoz hasonlítva csakis a köbméter szerint számított faforgalomnál lehet újabb csökkenés.

A jelzett időszak tengeri áruforgolmat a következő kép tünteti elő.

Behozatal	
1892. év első 9 havában	1891. megfelelő szakában
1.856.644.9 q.	1.978.452.6 q.
357.351 n. ^o	653.030 n. ^o
6.301.2 m. ³	14.568.4 m. ³
több v. kevesebb 1892 év első 9 havában	
— 121.807.7 q.	
— 295.679 n. ^o	
— 8.067.2 m. ³	
Kivitel	
1892. év első 9 havában	1891. megfelelő szakában
1.461.406.0 q.	1.567.682.9 q.
27.944.695 n. ^o	56.808.843 n. ^o
33.392.5 m. ³	45.714.1 m. ³
több v. kevesebb 1892 év első 9 havában	
— 106.276.9 q.	
— 28.864.258 n. ^o	
— 12.431.7 m. ³	

Állam segélyben részesülő gőzhajó járatok áruforgalma.

A *fiu-me anconai* gőzhajójáratok f. évi október havi forgalma a következő volt: Kivitel Fiuméből Anconába: 6542.13 q. liszt, 202.08 q. gép, 1.63 q. bor, 426.13 q. faszénytanyaz, 0.19 q. vasárn, 100 q. faáru, 7 q. láda, 15 q. bors, 3 q. kávé, 18 q. butor, 0.61 q. porcellán,

48.75 q. kőszén, 9.10 q. kátrány, 0.64 q. ruha, 25 q. szálfa, 1.80 q. szák, 1.09 q. üres hordó, összesen 8410.06 q.

Behozatal Anconából Fiuméba: 38.75 q. zöldség, 607.63 q. bor, 2.51 q. babér, 235.86 q. gyümölcs, 200.07 q. vegyszer, 1.52 q. ruha, összesen 1084.34 q.

Az áru forgalom tehát összesen 9494.40 q.-t tett ki és hasonlítva a mult évi október havi áru forgalomhoz 4764.28 q.-val emelkedett.

Utaz szállított Fiuméből Anconába 132, Anconából Fiuméba 135, összesen 267 vagyis 74-gyel kevesebb mint 1891 évi október hóban.

A *fiu-me-velencei* gőzhajójáratok 1. évi október havi forgalma a következő volt:

Kivitel Fiuméből Velenczébe: 605.91 q. árpa, 101.77 q. buza, 300 q. bab, 516.51 q. vegyszer, 45.58 q. keményít, 35.10 qu. kávé, 2.72 qu. papír, 131.75 qu. sör, 49.50 qu. hal, 666.50 q. faáru, 28.74 q. csőrle, 100 q. ásványvíz, 16.39 q. butor, 201.90 qu. cellulosa, 0.6 q. donga 3.83 qu. gép, 64 q. hordó, 201 q. szilva, 121.60 q. bor, 62.72 esparto fű, összesen 3256.12 q.

Behozatal Velenczéből Fiuméba: 542.65 q. korpá, 590.26 q. rizs, 24.17 q. szák, 559.95 q. bor, 42.37 q. gyékény, 343.98 q. bór, 0.19 q. üvegáru, 26.95 q. sózott hal, 40 q. tégla, 16.75 q. vegyszer, 3.69 q. faáru, 2 q. ruha, 2 q. viasz, 72 q. hordó, 50.75 q. zsír, 2.71 q. butor, összesen 2319.33 q.

Az áruforgalom tehát összesen 5575.45 q.-t tett ki, mi az 1891 évi október havi forgalomhoz hasonlítva 1322.77 q.-nyi növekedést eredményez.

Utaz szállított Fiuméből Velenczébe 50, vissza 23, összesen 73, vagyis 54-gyel több mint mult évi október hóban.

Lisztforgalom.

F. é. október hóban a következő mennyiségű magyar liszt érkezett Fiuméba és Triesztbe:

	Fiume	Trieszte
Budapest	44.276.00 q.	6.419.98 q.
Debreczen	3.738.00 „	—
N. Várad	2.732.00 „	—
Temesvár	2.122.00 „	630.00 „
Szeged	1.515.00 „	656.60 „
Velence	1.450.00 „	1.406.15 „
Vrpolje	1.414.00 „	102.00 „
Losoncz	1.110.00 „	—
Bárcs	1.107.00 „	2.629.95 „
Arad	1.004.00 „	102.00 „
Vukovár	900.00 „	—
N. Kikinda	705.00 „	509.00 „
Miskolcz	605.00 „	—
Hatvan	506.00 „	—
Sárvár	505.00 „	—
Eszék	406.00 „	100.00 „
Ujvidék	205.00 „	—
M. Vásárhely	102.00 „	—
Sziszek	102.00 „	—
V. Kula	102.00 „	—
Lugos	102.00 „	—
Szabadka	102.00 „	—
Brod	101.00 „	506.00 „
Delta	101.00 „	—
Monor	100.00 „	—
Eger	—	102.00 „
Csurgó	—	100.00 „
Összesen	65.112.00 q.	13.264.03 q.

A folyó év első tíz havában behozott összesen Fiuméba 580757.0 méter mázsá Triesztbe pedig 114,370.0 méter mázsá, mely a mult év hasonidőszaki behozattal szemben a fiu-me-i behozatalnál 102053 q.-nyi csökkenést, a trieszti behozatalnál pedig 26534.5 q.-nyi emelkedést mutat elő.

A Stefania gőzös katasztrófája.

Néhány nap előtt a napi sajtó már említést tett arról a katasztrófáról melynek az „Adria” magy. kir. tengeri gőzhajózási társaság „Stefania” gőzöse áldozatul esett.

Hivatalos jelentést, a katasztrófáról az igazgatóság mig mind eddig nem kapott, miután a vizsgálatok még nem nyertek befejezést, de az „Árpád” Adria gőzös kapitányától, ki hajójával éppen Bariban volt, mikor nem messze a katasztrófa történt, a következő részleteket tudtuk meg az összeütközésről és annak okáról:

A „Stefania” gőzös e hónap 17-én d. u. 5 órakor indult Bariból vegyes rakományal Barlettába, hova este 8 órakor kellett volna érkeznie. Este fél hét órakor, midőn a Stefania gőzös már Mol-fetta közelébe érkezett, Martinek parancsnok Paicurich másod kapitányának adta át a szolgálatot s ő maga a többi tisztokkal vacsorához ült. A fedélzeten, csakis a szolgálat tevő másod kapitány, továbbá *Török Emil* kadet, *Sterk Antal*, *Draghicovich János*, *Kozmanich Jakab* kormányosok és *Catalinich Gábor* hajóács és gépnél pedig Marguzzi másod gépész és 4 tüzelő teljesítettek szolgálatot. Kévéssel 7 óra előtt, épen midőn a tisztok felálltak az asztaltól hatalmas vész sipolás zavarta meg a nyugalmat. Martinek parancsnok a vészjel hallalára nyomban a parancsnoki hidra sietett, de mielőtt azt elérte volna egy hatalmas lökés a fedélzetre terített.

E pillanatban történt a két gőzös összeütközése.

Az ütés oly nagy volt hogy a megerősített butor darabok, felfüggesztett tárgyak, edények csörömpölve hullottak szerte szélre a hajó belsejében:

A személyzet a legnagyobb ijedelemben a mentő csónakokhoz rohant, s nem telt bele egy perc a Stefania két mentő csónakja a vízre lett bocsátva. Ugyanazon pillanatban egy nagy robaj rázkodtatá a levegőt, amidőn ugyanis a tüzelő helyiségbe hatolt víz a működés alatt álló kazánt robbantotta fel. Sűrű gőz, füst és hamú felleg tudult ki a hajó belsejéből, mely az egész hajó fedélzetét oly annyira elborította, hogy a személyzet még a legközelebb álló tárgyakat is alig láthatá. Paicurich másod kapitány — ki a fedélzeten futkosva a személyzetet a megmenekülésre sietteté, állítólag e kazán robbanásnak lett áldozata, amennyiben a személyzet egyrésze őt látta a levegőbe reptülni s onnan vissza esni a hullámok közé hol sűrű is lelte a derék kapitány. A legénység a tisztikar egyrészével a csónakokban már elhelyezkedett, midőn, Martinek parancsnok a csónaktartó kötelelen kuszott a már távozni készült csónakba; ugyanazon pillanatban egy hatalmas hullámcsapott föléjük, mely a benn-

ülők rémületére, csaknem egészen megtöltte a csónakot. A hajótörtek, nem vesztve el lélek jelenlétüket sapkájok és czizmájukkal merték ki a vizet és azután teljes erejükkel kétségbeesetten eztek a gőzös felé, mely a katasztrófának okozója volt.

Az említett gőzös amint meghalotta a menekültek segélykiáltásait, késedelem nélkül arra fordította irányát és rövid keresés után, rá talált a menekültekre, kik csak is ekkor tudták meg, hogy a katasztrófát „Arrigo” nevű raguzai gőzös okozta. Martinek parancsnok, midőn megmentett legénységét az „Arrigo” gőzösré helyezte, Sterk kormányos, az Arrigo-gőzös két matrozával — egy nagyobb csónakon a katasztrófa színhelyére tért, hol hosszas keresés után, sikerült még három matroz életét megmentenie.

A „Stefania” gőzösnek ekkor nyoma se volt, amennyiben, az összeütközés után öt perczel már alá süllyedt. A megmenekültek vissza térte után „Arrigo” gőzös felszedte csónakját, s a menekültekkel együtt Molfetta felé vette irányát. Molfettába érve Martinek kapitány a késő éj daczára azonnal csónakokat bérelt s a molfettai oszt. és magyar konzul, továbbá az ottani révkapitány szives támogatása mellett, több halázzsal ismét a tengerre tért a katasztrófa színhelye felé, azonreményben, hogy „Stefania” gőzös még hiányzó matrozait talán megtalálhatja. A fázást kutatás, daczára annak, hogy egész éjjel tartott semmi eredményre nem vezetett.

A „Stefania” gőzös második csónakja, melyben Vuolo harmad gépész és négy tüzelő foglaltak helyet, rettentő küzdelmek után csak másnap ért Bisceglie közelébe, hol egy olasz halász bárka mentette meg a hajótörteket. A hajótörtek teljesen ruha nélkül voltak. Tudva hogy csónakjuk minden pillanatban elsüllyedhet, a szerencsétlenek ievetköztek, hogy szükség esetén könnyebben uszhasanak. Bisceglie lakossága a legnagyobb elszékeséssel bánt a hajótörtekkel, ruhával, élelemmel is itallal ellátta őket.

Molfettában csak másnap tudták meg, hogy a Stefania személyzetéből ötven Bisceglieben jutottak partra, kik még aznap a bisceglie-i révkielendeltség útján Molfettába utaztak. Csak is akkor állapítottat meg, hogy a gőzös személyzetéből haton hiányzanak és pedig Paiaurich másodkapitány, Török Emil kadet, Mercuzzi másod gépész, Cattalinich Gábor és Dragicevich János kormányosok, kik mindannyan a hullámok közt lelték sírjukat.

Az összeütközésre vonatkozólag Sterk kormányos ki szotgálatban volt kinyilatkoztatá, hogy a „Arrigo” gőzöst zöldlámpa fényvel a „Stefania” baloldali irányában látta közeledni, midőn Paiaurich szolgálattevő tiszt gyorsan oly állásba kormányoztatta hajóját, hogy annak vörös lámpa fénye, mely baloldalt jelzi tisztán kivehető legyen — egyidejűleg pedig a hatalmas gőzszállal többszörös vész jeit adott. Az „Arrigo” gőzös a helyett, hogy a jobb oldali irányban kormányozott volna, mint azt a „Stefania” tette, folytatá utját és teljes erővel neki vágott a „Stefania” gőzös baloldalába. Az „Arrigo” parancsnoki hidján, az összeütközés alkalmával állítólag senki sem volt, s úgyzintén a hajó orrán senkiesem teljesített őrszolgálatot. Ebből kifolyólag a felelősség az „Arrigo” gőzöst terbeli, miért is Martinek parancsnok a molfettai törvényszéknél, hivatkozással az olasz tengeri jog 665 fejezetére az összes károk megtérítése és a vétkes személyzet elleni bünvádi eljárás indítása tárgyában a szükséges lépéseket megtette.

A „Stefania” gőzös mely az „Adria” társaság első gőzöse közé tartozik Barrowban Skocziában 1881-ben készült 1160 brutto és 855 tiszta tonna tartalommal bír. 150 ló erejű gépezete 8—10 mértföld közép sebességgel hajtja a szép alkotású vashajót mely kizárólag áru rakomány felvételére volt berendezve. Ez utolsó útja alkalmával e község közelében kívül mintegy 1300 tonna súlyú vegyes áru rakományal is volt terhelve, mely részben Vencze, Triest és Fiumeba volt szállítandó.

Olvasóinkhoz.

Értesítjük t. olvasóinkat, hogy Mócs Zsigmond felelős szerkesztő elhalálzásával lapunk felelős szerkesztését ifj. Nagy Sándor lapunknak munkatársa vette át. Fő törekvése lesz lapunknak ezután is, hogy t. olvasóink igényeinek-e lapkeretéhez mérten minden tekintetben megfeleljen, miért is kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat becses támogatásában részesíteni kegyeskedjék.

Helyi és különféle hírek.

Kinévezések. A vallás és közoktatásügyi miniszter Németh Gyula fiumei állami polgári iskolai rendes, Brand Ede, Czibesz Mihály és Sforzina Máté ugyanottani segéd végre Lázár Károly áll. el. iskolai rendes tanítókat jelen állásukban megerősítette.

A m. kir. pénzügyminiszter Ternatsits Kálmán m. kir. dohánygyári II. o. aligazgató a fiumei m. kir. dohánygyárhoz m. kir. dohánygyári III. oszt. igazgatóvá, Theisz Károly III. oszt. gyártási osztály vezetőt ugyancsak a fiumei m. kir. dohánygyárhoz III. oszt. aligazgatóvá nevezte ki.

Adakozás. Batthyány Tivadar gróf Fiume orsz.gyűlési képviselője, továbbá Henke Teréz úrnő, Peretti Lajos halála alkalmából az emlékére szánt koszorú helyett a fiumei gyermek menhely részére 15 frotot küldtek. Az említett intézet igazgatósága ez uton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja a kegyes adakozóknak.

Művészeti kiállítás Fiumében. — A művészeti kiállítást rendező bizottság mult esütörtökön tartá első ülését, melyen Ciotta polgármesteren kívül megjelentek; Lattis báró városi elnök, Brelich tiktár, Vraneyzany György báró a természettudományi klub elnöke, Dr. Catti főorvos, gróf Wickenburg István pénzügyi tiktár, Dr. Bazarig városi főmérnök és Fumi János festőművész. A bizottság első sorban is közölte hogy a már előre történt megállapodás szerint a jövő tavaszon művészeti kiállítást rendez, melyen magánosok birtokában levő értékes képek, régi és újabb kori művészeti és iparművészeti tárgyak stb lesznek kiállítva. A kiállítás helyét a bizottság a városi iskola diszternét választotta melyet a hatóság készséggel ajánlott föl e célra. A bizottság ezután elhatározta, hogy a kiállítás védnökségére Batthyány Ilona grófnőt, kormányzónk nejét kéri fel s e célból küldöttséget nemeszt a grófné elé.

A védnökség elfogadása után a bizottság felhívásban fog a közönséghez fordulni, hogy a kiállítás sikeréhez hozzá járuljon.

Örömmel regisztráljuk a hírt mely városunk közönsége körében bizonyul é lélek viszhangra fog találni, s reméljük, hogy a bizottság fáradozásainak legfőbbnyesebb siker lesz a jutalma.

Új városi polgárok. A városi hatóság tegnap előtt tartott titkos ülésén Meynier Károly gyártulajdonos, Nugen G. gróf a tersattói kastély tulajdonos és Bombig Henrik városi tanító fiumei polgárokká választottak.

A fiumei tengerészeti segélyalap. Hoffmann S. W. család Hoffmann Herman az „Adria” társaság szállítási osztálya elhunyt igazgatójának emlékére a fiumei tengerészeti segélyalap részére 100 frotot adományozott. — A m. kir. tengerészeti hatóság, mint az alapnak kezelője az-uton is hálás köszönetét nyilvánítja a nemeslelkű családnak.

Iparszakiskola a Mária árvaházban A Mária árvaház igazgatósága a mult hó elején nyitotta meg, régóta tervezett iparszakiskoláját, melynek célja, a szegényebb osztályú leánygyermekeket meg-

tanítani mindama kézi munkára, melylyel fentartásukat biztosíthatjuk. Különösen szükségét éreztük egy ily iparszakiskolának, a mennyiben a szegényebb sorsu leány gyermekek nagyon is hátra vannak az e fajta munkálkodásokban. Az új iparszakiskolába nem csak a Mária árvaház növendékei de más leánykák is felvétetnek, kik a tanításért igen csekély havi díjt tartoznak fizetni.

A fiumei áll. kisdudóv. az állami felsőbb leányiskola helyiségében folyó hó 15-én nyílt meg. A tandíj havi 1 frotban van megállapítva.

Skolek-Schmidt féle Hangverseny. Skolek Adolf és Schmidt Gyula bécsi művészek e hó 20ikára hirdetett hangversenyüket mult vasárnap tartották meg a Deák szálloda nagytermében. — Várakozással néztünk a bécsi és triestri kritika által is rokonszenvesen fogadott zenészek fiumei fellépése elé és méltán.

Már a műsorozat tapintatos összeállításából láthattuk, hogy komoly nagyteremtő művészekkel van dolgunk kik a mindennapi szalonzenei művelésük felül — emelkedve a zeneirodalomnak örökké nép termékeit mutatják be a hallgatóközönségnek azt nem csak gyönyörködtetve hanem nevelve is.

A műsor első pontját Schumann egyik zongora szonátája képezte melyet Skolek ur izléssel kerekdeden játszott el, finomn átértve és kiemelve a magában véve merengő tűnődő compositionnak itt-ott felesillámó melodikus részleteit. — Kifünő iskolázottságnak adta jelét Skolek ur Raff. »Giga con variazioni» Chopin Berceusja Liszt Amber Tarantella tella. Rubinstein etudjének előadásával, ki könnyű szerrel birkózik meg az e darabokban előforduló technikai nehézségekkel de egyszersmind discret szerény tud maradni mint olyan játszó kinei a technika nem végezel hanem csak eszköze a valódi a művészi hatásnak. Derekasán viselte magát Schmidt ur is ki mint erős érczesiangu baritonista Schubert »Aufenthalt» Schön »Unter dem Hollunderbaum» című dalok, és Löwe »Archibald Duoglas» című balladájának előkelőséggel egészítette ki a hallgató közönség művelését. Kifünő iskolájú énekesre ismertünk benne, ki finom színezés, helyes accentus, a drámai és lírai részletek találó szembeállítás és kiemelése által nagy hatást tudott elérni; nem kevésbé segített elő így társának művészi sikerét.

A kis számban egybegyűlt de zeneértő közönség hálás tapsal adózott a derék szereplőknek, legalább erkölcsi jutalomban részesítvén őket, ha már az anyagi elkötele nem volt megfelelő.

A magyar-horvat gőzhajózási társaság „Zagreb” nevű új gőzöse, mely Andrianch kapitánnyal még a mult héten indult Angliába, e napokban indult első útjára Barrowból Fiuméba.

Peichl József lovag az Adria hajózási osztályának igazgatója ki jelenleg a társaság új gőzöseinek átvétele ügyében Angliában időzik, a jövő hó elején foglalja el új állását az osztrák Lloyd társaságnál.

198 napi tengeri utazás. Tegnapelőtt ért kikötőnkbe »Altair» nevű 2316 tonnás hamburgi vitorlás mely Moulmeinhől 198 nap alatt ért kikötőnkbe. Az »Altair» nagymennyiségű rizszállítmányt hozott a helybeli rizsgyár részére.

Öngyilkos katona. Sitonk József a 79. sz. Jellačić ezredbeli katona mult esütörtökön éjjel a városi kaszárnya harmadik emeletéről le dobta magát. — A szerencsétlen öngyilkos, ki állítólag a katonai szolgálat elől menekült halálba öt órai kínos szenvedés után elhunyt.

A Frankopán-kastély új tulajdonosa. A magyar tengerpart egy kies magaslatán, Czirkenicza község fölött emelkedik a Frankopánok hírneves kastélya, melyet még 1412-ben építettek. A kastély sokszor váltott gazdát, s a kolostornak használt épület a barátok kiüzetése után, utoljára Czirkenicza község tulajdonába ment át. A község is kolának használta egyideig, de az é-

pület és várkert gondozása sok pénzébe került, mire elhatározták, hogy az egészet felajánlják Jozsef főhercegnek. A főherceg mint Czirkeniczából írják elfogadta ajándékul a Frankopán-kastélyt, s a községhez horvát nyelven írt leveleiben kijelenti, hogy az egész kastélyt és a hozzátartozó kertet és parkot tengeri fürdővé fogja átalakítani.

Az Erzsébet császárnő és királynő nevű viselő torpedó posthajón, melyen Ferenc Ferdinand főherceg világhírűl utjáról fog megjelenni, a főherceg már említettük kíséretén kívül, a közelebb megjelent tengerügyi parancs szerint a következő tengerésztiiztek fognak behajóztatni: Becker Alajos sorhajókapitány, mint parancsnok, Jedina Hermann korvetta kapitány, Lipót Ferdinand főherceg, Skala Károly, Grazi Agoston, Borguignon Artur báró, Regner Otto és Sanchez de la Cerda sorhajóhadnagycok, továbbá Preuschen Ernő báró, Ranberg Agoston, Reményi Ferenc, Milhamorich Jenő, Podhorzky Lajos sorhajózárlások, és 9 kadet. Érdekes még a hajószolgálat egyéb ágait megtdadni. E szerint a hajón lesz még 2 orvos, 1 számvevő, 1 főmérnök, 3 almérnök, 3 gépész mérnök, 3 gépész, 34 fűtő (a 2 főgépén pedig 38 más gőzgép lévén a hajón különböző szolgálatok megtételére), továbbá 300 altiszt és legény, ezek közt 139 a hajó fedélzeti szolgálatra, 115 tüzér és torpedista, 8 karmester, 14 kormányos, 6 fegyvermester, 3 puska- és aknavetés, 2 buvár, 3 elektrikus, 4 hajó- és vitorlamunkás, 4 élelmezési és konyha mester, végre 2 apóló matroz. — Az „Erzsébet” a lapunkban már közzétett kikötőkön és országon kívül fel fogja még. Új-Zölandot is Auckland és Wellington kikötőket keresni. Mután új hajó mely eddig nagyobb utat még nem tett, e hó közepétől kezdve több próbatat fog tenni és Deczember 8-an Poládból Triestbe atmenni, honnan — a főherceg és kíséretének ott törtéendő hajóra szállása után — Deczember 15-én világhírűl utját fogja megkezdeni, mely körülbelül egy évet fog igénybe venni.

A személyazonosság igazolása a postán. A községi előljárók eddig sok helyen díjat szedtek azért, ha valakinek a személyazonosságát a postahivatálnál bizonyították. A befügyminiszter most elrendelte, hogy a postai küldemény címzettjei személyazonosságának és névátállításának a postai kézbesítő okmányokon való igazolásért és hitelesítésért a községi előljárók díjat nem szedhetnek, mert az előljáró hitelesítést hivatalból köteles teljesíteni.

Horvát származású királyi Sandrich szégetán. Az „Obzor” írja, hogy a Fasana nevű osztrák-magyar hadihajó pár hónappal ezelőtt Sandvick sziget egyik kikötőjében horngonyozt s ekkor a regenskirályné arra kérte a hadihajó parancsnokát, hogy visszatérve hazájába-kutassa ki, vajon elhat férjének a horvát származású Dominis Jerks volt tengerésznek, ki e szigeten m gnötvise később királyságra jutott vannak-e még elő rokonai régi hazájában? A Fasana parancsnoka nemrég Polába érkezett vissza s a külügyminiszteriumhoz fordult, hogy Dalmáziában kutasson a Dominis-dinaszia tagjai után. A kutatósköböl az derült ki, hogy Dalmáziában s különösen Rab szigetén, nagyon sok Dominis nevű ember él; közelebbi rokonai is élnek még a néhai sandvick-királynak: ilyenek Pastrovics, bírósági hivatalnok Spalatoban és egy nővére, a ki Fiumében él és felesége egy bizonyos Spalatin nevű embernek.

Gróf Andrassy az Adria társaság legújabb gőzöse már teljesen elkészült a legénysége mint értesülünk Lenaz kapitánnyal együtt, tegnap este utazott Angliába.

Keresk. és Teng. hírek.

Vesztégzari illetekek. A Szerbiába, Romániába, Bulgáriába és Magyarországba irányuló áruk után való megfelelő vesztégzari illetekek Szerbiába rendelt áruk után, kivéve a gyarmatárakat mint pl. czukor, kávé, rizs stb. — nem szednek be többé. Szerbiába irányuló gyarmatáru, valamint minden áru, a mely a fent említett többi országok valamelyi-

kébe fizetni
Eg
cs. és
jelent
gőzöse
lonai
tegnap
fentem
tegnap
A l
consu
fársas
tel az
vány
va E
bé be
A p
már je
krizis
hogy u
finagy
nek. A
menny
kinálj
előtt u
peka y
árakr
ket is
Kivi
Fiumé
összes
aszalt
mmáz
3282
mmáz
mmáz
mmáz
2726
Uj
Bélan
hivata
„Magy
czimé
szerke
A cím
küldés
tíz fte
dők L
kerepe
Or
Szent-
most
vittek
1891-
habet
zabot
hektol
A t
delmi
kamai
kikötő
alajó
táhor
sikerit
a szeg
fogja
a kült
Bo
olasz
Magya
Uj
jabbá
szőlők
állapo
bajnal
Ri
jez et
ra ho
kedve
mely
gis s
mult
szám
fajbó
méték
tiszt
katas
répa
bán
Ó K
karul
répa
zsibó
Bete
mété
A m
tre p
dig o
dójár
zelés
mely
ner
kerül
sek
szerk
majd
talaj
pal.

kébe irányul, ezental is a visszavonásig fizetni fogja a veszteségért illetéket.

Egészségügyi intézkedés. A valonai cs. és kir. osztrák-magyar alconsulatus jelentése szerint a konstantinápolyi egészségügyi tanács elrendelte hogy a valonai öbölben fekvő Páscialimanban vesztegintézet rendeztessék, a hol az adriai tengerről érkező hajók az előirt vesztegintézetet kiállhatják.

A baranquillai cs. és kir. osztr.-magy. consuls jelentése szerint a colombiai közvétség összes atlanti kikötői tekintetével az Európában uralkodó kolera-járványra-teljesen elzárva lettek, minél fogva Európából érkező hajók azokba többé be nem bocsátatnak.

A petroleum ipar Oroszországban. Mint már jeleztük Bakuban veszedelmes petroleum-krisis tört ki, mely már annyira fejlődött, hogy egy a nyers naftatermelők, mint a rafinagyárosok közül számosan fizetéseketlenek. A krisist oka, hogy a nafta oly nagy mennyiségben gyűlt fel, miszerint ingyen is kínálják, csakhogy helyet nyervejenek. Egy év előtt még egy pud nyers nafta ára 8 — 9 kopeka volt, most azonban már nem is lehet árakról beszélni, mivel pudonként egy kopeket is sokallanak.

Kivitelünk Amerikába október havában. Fiuméből Newyorkba kivittek a múlt hóban összesen 27.572 métermázsát árut; nevezetesen aszalt szilvát 9864 mmázsát, szilvaizt 203 mmázsát, babot 10.150 mmázsát, ásványvizet 3282 mmázsát, fűvet 171 mmázsát, kölest 100 mmázsát, bort 19 métermázsát, cellulosát 710 mmázsát, enyvet 61 mmázsát, borköt 171 mmázsát, butort 17 mmázsát és üres hordót 2726 mmázsát.

Uj kereskedelmi és ipar czimtar. L4kés Bélának közölte mutatta be a statisztikai hivatal első példányát az általa szerkesztett „Magyarország kereskedőinek és iparosainak czimtará-nak. A miniszter a czimtar kitűnő szerkesztése iránt igen elismerőleg nyilatkozott. A czimtar már a legközelebbi napokban szétküldés alá kerül és 15 forint holtl ár helyett tíz forintt rendelhető meg a „Magyar Kereskedők Lapja” kiadóhivatalánál (Budapest, VII. kerépesi ut 32.)

Oroszország gabonakivitele 1892-ben. Szent-Pétervárról írják lapunknak, hogy a most közzétett áruforgalmi adatok szerint kivittek buzát ez évben 8,927.500 hektolitert, 1891-ben 31,900.000 hektolitert, rozst 754.000 hektolitert, 1891-ben 13,850.400 hektolitert, zabot 7,925.700 hektolitert 1891-ben 14,694.300 hektolitert.

A tarhonya a tengeren. A szegedi kereskedelmi és iparkamara elnöke bejelentette a kamarának, hogy a pólai cs. és kir. katonai kikötő parancsnoksága, megengedett kísérletek alapján, egy szegedi cégtől mintegy 5 mm. tarhonyát rendelt meg. Ha a kísérletek jól sikerülnek, valószínű, hogy a haditengerészet a szegedi tarhonyát nagyobb mennyiségben fogja fogyasztani, sőt nem csak a hazai, de a külföldi tengerészet is.

Borkiviteli bank. Milánóban egy előkelő olasz bank létesült, mely bank az olasz borok Magyarországra való kivitelével fog foglalkozni.

Uj szőlőbetegség. Spanyolországban legújabbban egy káros betegséget tapasztalnak a szőlőkben. A firtők lecsnek teljesen rothadt állapotban. Még nem tudják az okát ez újabb bajnak.

Ritka nagy termés. Az imént befejezett répatakarolás alkalmával, daczára hogy sok volt a panasz a nyár igen kedvezőtlen, aszályos időjárása miatt, mely a répafeljődést megakadályozta, mégis sok felé olyan rengeteg répatermések mutatottak fel, a melyek már csoda számba is mehetnek. Így az oberndorfi fajból Pámer osli postamesternél 688 métermázsas. Nagy István szentmiklósi tisztartónál 697 métermázsas termett katasztrális holdankint, olajbogyóalakú répa Klein Ignác ongar bérgazdázagában 726 métermázsas Stégh Henriknél Ö Kéren 862 métermázsas 52 kiló takarult kasztrális holdankint Mamuth répa pedig többek közt báró Wesselényi zsrból uradalmában 790 métermázsas, Betegh Gergelynél pedig Soosmezőn 1258 métermázsas termett katasztrális holdon!

A mostoha nyár után ezek mindenesetre phänomenális hozamok, az okok pedig ott rejlenek hogy a kedvezőtlen időjárást ellensúlyozta egyrészt a jó kezelés de főleg az igen jeles répamag mely az elmondott e-efekben is Mauthner Ödön budapesti magkereskedőtől került. A talajok hol e rengetek termések takarultak, többnyire homokosagyság szerkezetűek, Sósmezőn hol egy holdon majdnem 1300 métermázsas termett, a talaj agyagos volt. kevés szamosi iszap-pal.

Magyarország vasutai. 1891 végén a Magyarországon üzletben tartott vasuti vonalak építési hossza — a sumja-országkatár-doberlini vonaltól eltekintve és a gőz- vagy villamos erőre berendezett helyi és közut vasutakat is figyelembe véve — 12.004.672 km. volt, melyből 720.406 km. volt kétvágányú. A 12.004.672 kilométerből 8.406.211 km. volt a fővasutak hossza. 3.553.747 km. volt a helyi érdekű vasut és 44.714 km. a helyi és közut vasutak hossza. A fővasutak hosszából 7.080.843 km. volt a M. á. v.-é s ebből is 712.956 km. kettővágányú. A helyi érdekű vasutak közül 33.380 km. állott a kassa-oderbergi vasut, 140.882 km. a deli vasut és 2.405.354 km. a m. kir. államvasutak üzletkezelésében; 285.431 km. hosszuk a M. á. v. tulajdonát képező h. é. vasutak s így csak 589.711 km. h. é. vasut állott önálló kezelés alatt.

A Fiume-Ancoua közt közlekedő hajók téli menetrendjének ideiglenes módosítása. Miután Anconában az Ausztria-Magyarországból hajón érkező utasok orvosi vizsgálata csak nappali órákban történik, emélfogva az utasoknak az éjjelt a hajón kellene töltöniök, a m. kir. kereskedelmi miniszter ur Ö nagyméltósága az utasok kényelme szempontjából elrendelte, hogy mindaddig míg ezen egészségügyi intézkedések tartanak, a gőzhajón Fiuméből minden vasárnapon 7 óra 30 perczkor este induljon s reggel, minél fogva ezen hajó hétfőn 7 órakor reggel érkezik Anconába, hol az orvosi vizsgálat azonnal fogantatósítottán az utasok minden fentartás nélkül folytathatják utjokat. Egyébiránt a téli menetrend változtatásul a következő marad. Ind. Anonából minden kedden 8 óra 30 perczkor este, érkezés Fiumébe másnap reggel 8 órakor. Fiuméből Velenczébe és viszont a gőzhajó a következő menetrend szerint közlekedik. Indulás Fiuméből minden kedden 7 órakor este, érkezés Fiumében másnapon 9 órakor reggel. Azon hajók, melyek Velenczéből Fiuméba közlekednek időnként Pisumot is fogják érinteni, mely esetek a velenczei hírlapokban és a Szt.-Markus téren külön-külön küldeményekkel fogunk mindenkor közzé tenni. A fentebbi utirányok közvetlen menetjegyek adatainak ki Budapestről Anconába és Velenczébe, valamint viszont is a következő mindkét uton egyenlő áron: gyorsvonattal I. oszt. 60 kr., II. oszt. 12 frt; személyvonattal I. oszt. 31 frt, II. oszt. 10 frt 80 kr. III. oszt. 7 frt. Az Olaszországban utazó közönség tájékozás céljából még figyelmeztetik, hogy a fiumei-anconai irányon át az utazás Budapestről Rómába: gyorsvonattal I. osztályban 31 frt 90 kr. II. osztán 24 frt 10 kr, gyorsvonattal I. osztban 28 frt 70 kr, II. osztban 21 frt 80 kr, III. osztban 13 frt 10 kr. Nápolyba pedig gyorsvonattal I. osztban 47 frt 10 kr. III. osztban 34 frt 90 kr. személyvonattal I. osztban 42 frt 60 kr, III. osztban 31 frt 50 kr. III. osztban 20 frt 50 krba kerül. Bővebb értesítés a meneljegy irodában nyerhető.

Kereskedelmi hajózási iskola Franciaországban. Mint a „Journal des Chamres de Commerca” jelenti, a kereskedelmi hajózási iskolák tanulmányozására kiküldött bizottság elhatározta, hogy egy kétfoku kereskedelmi hajózási iskola felállítását fogja javasolni, és erre nézve a tengerészeti miniszteriumnak egy részletezett tervezetet terjesztett elő. Ezen iskola fenntartásához a kikötő városok és ezeknek kereskedelmi kamarái is hozzájárulának. Ezen terv megvalósításától minden részről nagy sikert várnak.

Tengeri posta. A közös hadügyminiszterium tengerészeti igazgatósága a Saida hajóra december elsején küldi a postát Kalkuttába, a Fasane hajóra pedig Adenbe december 19-én. A küldemények a Saidára december 24-én, a Fasanara pedig december 31-én érkeznek.

Uj amerikai hajójárat. A hamburg-burg-amerikai postahajó-reszvénytársaság által életbe léptetett új összeköttetést New-York és Nápoly közt a „Fürst Bismarck” gyorsgőzös nyitotta meg mely tegnap este indult el New-Yorkból. Az utasok igen nagy számban jelentkeztek s a gőzös 1019 utast visz magával.

Az osztrák Lloyd igazgató tanácsa-bécsi bizottsága e hó 27-én ülést tart,

mely tárgya az ügynökségek új szolgálati szabályzatának megállapítása.

Tengeri magánjog. A kereskedelmi s igazságügy miniszterek munkába vették a tengeri magánjogról szóló törvény tervezetének kidolgozását. Tengeri magánjogunk forrásait jelenleg az 1774-ben kiadott „Editto politico di navigazione” s a jelen század elején történt francia megszállás óta hatályban maradt francia kereskedelmi törvénykönyv képezik, ezek azonban merőben elavult, a mai viszonyoknak meg nem felelő c'yekeken nyugszanak, úgy hogy a bíróságok már ismételve kénytelenek voltak német és más külföldi törvényeket venni ítéleteik alapjául. — A tengeri magánjognak modern alapokra fektetése tehát már azért is mellőzhetetlen, mert valóban visszássá helyzet az, hogy külföldi törvények szabályozzák hazai jogviszonyainkat.

Irodalom és művészet.

Magyar lobogó az Adrián. „Győrök Leo, az ismert nevű illusztrátor és tájképfestő érdekes kirándulást rendezett tavaly az Adrián. A maga tervéi szerint építetett egy ügyes, erős vitorláshajót, a „Kunul” t, amelynek árboezán magyar zászló lengett, amelyen magyar legénység szolgált. Ezzel a hajóval rándult ki Győrök Fiumétől, a damata partok mentén le egész Ithakáig, Most a kiránduló társaság egyik tagja, „Sziányei” Otmár megírta az érdekes kirándulást egy könyvben, melynek az a címe, hogy: „Magyar lobogó alatt az Adrián”. Nagyon élvezetes munka, mely elevenen fürge tollal van megírva. Győrök Leo néhány igen sikerült képet is rajzolt hozzá. A könyv mely „Kilián” könyvkereskedő bizományában jelent meg. 1 frt 50 kr-ért kapható.

A függetlenségi párt elhunyt vezérének, I-rányi Dánielnek két érdekes cikket hozza a „Magyar Génius” legújabb száma. „Az iskolai fegyelem 1848 előtt” és „Kezgyelmes Uram-című két közlemény tanuskodik az elhunyt nemis, ideális gondolkodásról. A „Magyar Génius” 45. száma hozza Ferenc Ferdinánd főherczeg legújabb arezképet, továbbá több igen érdekes törökországi képet mint pl. „Az El-Aka mecset”, „A Háram északi része Pilátus házával”, „Az Omár-mecset belseje”, „Az aranykapu”, „A szent szikla barlangja”, „A zsidó panaszfalas”, „A márványoszlopok az Omár-mecset bnyáratá mellett” stb. A „Magyar Génius” e száma bemutatja továbbá „A némes családja körében”, Duse Eleonorát, a világhírű olasz művésznőt s művésztársát Andó, Csiky Gergely síremlékét. De a „Magyar Génius” nemcsak illusztrációk, — hanem a szellemi tartalom tekintetében is kiváló a többszörirodalmi lapok közül. Legjelesebb írónk és művészeink támogatják ama lapot s egyedül ennek lehet tulajdonítani, hogy alig egy éves fennállása alatt meghódította a művelt olvasóközönséget.

A „Magyar Génius” kiadóhivatalától nyert értesülésünk szerint olvasóink egy egy levelezőlapot nyilváníttot óhajna nutatványszámot kaphatnak s mi a magunk részéről is melegen ajánljuk a „MagyarGéniust” mindazoknak, kik gyönyört találnak a a szép, művészes illusztrációkban és gazdag szellemi kincsekben. A „Magyar Génius” előfizetési ára egész évre 10 frt. félévre 6 frtnegyedévre 2 frt 50 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Aradi-utca 8. sz.

M. kir. államvasuti ügyek.

Felhívás és értesítés. Az 1892. évi XVI t. cz. alapjlo megépítendő marmaros-sziget-körösmező-latárszéli I. rendű vasútvonalnak N. Boesko állomástól a gácsországi határ közelében fekvő 737 sz. szelvényeig terjedő részén végrehajtandó építési munkák kiadása iránt az alírtott igazgatóság már a közelebbi időben nyilvános versenyt fog hirdetni, mely alkalommal az ajánlatok benyújtására csak rövidebb határidő lesz kiűzhető.

Ez okból a vállalkozni szándékosokat felhívjuk, hogy a szóban forgó vonalat már most tekintsek meg, megjegyezván hogy a vonalnak tájékoztató nyűjtó át-nézeti hosszalvénye központi tervtáruknak Andrássy út 73—75, III emelet, 51 ajtó szám alatt) 3 frt, szóval három forintért megszerzhető.

A vonal vezetésére, valamint a vonalat teljesített talajkutatókat eredményére vonatkozó felvilágosítások a nyomjelző kirendeltségnél, Körösmetén megszerzhetőek.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 1893—1895 évben felmerülő szükségletének fedezésére többrendbeli anyag szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállítandó anyagok általánosságban következők: tégla, terméskő, mindennemű kő és zúnkő, mész, nyelek, takarék fűzhely és kályha alkatrészek, kályhák öntött vasból, villam üzemi anyagok s több másfélék.

Az anyagok részletes kimutatása, mely egyszersmind ajánlati mintául is használandó, egyes csoportokra felosztva, az üzletvezetőség anyag beszerzési osztályánál I—c, Budapest, Keápesi-út 2-ik ház-csoportjában földszint kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. Az ajánlatok 50 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve s a boriékon „Ajánlat a 29717—92 sz-hoz” felirattal megjelölve, legkésőbb 1892 évi december 15-én déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyag beszerzési osztályához betervezteszendő.

Menetrend változás. A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint vinkoveze gunjabriksi vonalon közlekedő 4913 és 4914 sz. vegyes vonatok menetrendje f. évi november hó 25 től alábbiak szerint meg fog változni.

A 4913 sz. vonat indul G. Brékáról este 6 óra 5 perczkor és érkezik Vinkovezéra este 8 óra 49 prkor. A 4914 sv. vonat indul Vinkovezéra csatlakozással az Indiaról érkező 4614 sz. és a Brodból érkező 1809 sz. vonathoz reggel 7 óra 15 p rezkoz és érkezik G. Brékára d. e. 9 óra 50 perczkor.

Osztrák-magyar-román kötelék. Az osztrák-magyar-román kötelék díjszabás II. III. és IV. részéhez 1892 évi december hó 1-én életbe lépő XIV illetve XV. illetve X potlékban a jelenleg czukor küldeményekre fennálló 4 számú és vas- és vasárakra fennálló 5 számú kivételes díjszabások helyébe hasonnemű és számú új kivételes díjszabások lépnek hatályba. Amennyiben ezen új kivételes díjszabásokban egyes viszonylatokra nézve melyekben eddig közvetlen díjtételek állottak fenn új díjtételek nem foglaltak ezen viszonylatokban az eddigi díjtételek 1892 évi december hó 31-ig érvényben maradnak.

Hasonló képen azon viszonylatokra is, melyekben az 1892 évi december hó 1-től érvényes új kivételes díjszabások díjtételei magasabbak az eddigi díjtételeknél, az utóbbiak szintén 1892 évi december hó 31-ig maradnak érvényben.

Szász-magyar vasuti kötelék. A nevezett kötelékben előreláthatólag 1893 évi január hó 1-én a jelenleg érvényben levő gabona díjszabások helyébe új 2 3 és 5 díjszabási füzetek jelennek meg melyek gabona, hóvlyes vetemények, örlemények malata olajmagvak korparizskorpa és tengeri küldemények szállítására valamint üresen visszazsállított zsák küldeményekre nézve megváltoztatott díjtételek tartalmaznak.

Ezen új díjtételek nagyobbbrésze olcsóbbak, egyik másik viszonylatban azonban drágábbak a jelenleg fennállóknál.

Továbbá egynehány állomás forgalom hiánya folytán nem lett ezen új díjszabási füzetekben közvetlen díjtellel ellátva.

A szóban forgó díjszabások annak idején a részes vasutak igazgató ágainál megszerzhetőek lesznek.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a kolozsvár kocsárdi vonalon levő Győr s Átomás nevű kereskedelemügyi m. kir. Ministor út 6 Nagyméltósága rendelkezései Aranyos-Győrre változtatott.

A Debreczen-füzesabonyi h. é. vasut vo-lán O hat kőcs ez Osege állomás közt létesített rakodó vágánynak a kocsirakamányi teherforgalomra való megnyitása. A kezeletünk alatt álló Debreczen-füzesabonyi h. é. vasut o hát-kőcs polgári vonalán o hát-kőcs és esége állomások közt az előbbi állomástól km. az utóbbi állomástól pedig 6 km távol ságra-fekvő rakodóvágány folyó évi november hó 10 én a kocsirakamányi teherforgalomra a következő megszorítások mellett megnyitották.

1). A kocsirakamányi teherárúk raktározása ezen rakodón nem engedtet k meg s azoknak be- vagy kirkútsa és pedig a fuvarkezelekről közvetlenül a vasuti kocsikba vagy viszont-a kocii rendelkezésre bocsátásától számítandó 12 óra alatt-e teljesítmény ért minden megtérítésre való igény kizárásával a fél által saját költségén eszközözendő Ezen rakodási idő túllépése esetén az általános díjszabási határozmányokban (I rész) megszabott kocsikésedelmi illeték szedetik be.

2). Az aruk berakásához szükséges kocsik o hat-kőcs állomásán 23 órával előbb irásbelileg rendelendők meg.

3). Az ezen rakodó vágányról szállítandó vagy oda rendelt kocsirakamányi áruk feladása illetve kiváltása o-hat kőcs állomáson történik.

4. Élő-állatok, vagy egyéb cly árúk fel vagy leadása, melyeknek be-vagy kirakásához külön berendezések vagy segédeszközök igényeltetnek ezen rakdó vágányon nem eszközölhető.

5. Az ezen rakdó vágányon fel-vagy leadandó kocsiakományi teherárúk után a szállítási illeték a rakdó vágány tényleges távolsága alapján a debreczen-füzes-abonyi h. é. vasút áruújszabásában gyors és teherárúk szállítására nézve foglalt díjkiszámítási táblázat szerint számítottak.

Rostált és rostátlan kavics szállításának biztosítása iránt. A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége az alább következő táblázatban foglalt és 1793 évből szükséges kavicsmennyiségek szállítására pályázatot hirdet.

No Szabeni oszt. mért.	Bassó háromszéki o. m.	Oszálmennyiség melynek vonalán a szállítandó kavics szükségeltetik	Bánya drb-ot	Holl less felhasználva a kavics
6000	1200			
500	3000			
300				
N. Szabeni fogási	Brassó-zornesti vonalon			
	-kivétel hely			
	hosszafalni			

A táblázat magában foglalja a biztosítandó mennyiségeket és azon vonalrészeket, melyeken azok szükségeltetni fognak.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő és 1891 évből 129381 szám alatt kelt általános szállítási feltételek alapján eszközölendő.

A különleges szállítási feltételek a következők:

A kavics a pályatest vagy a bánya vágánya mellett szabályos alakokban rakva átadandó, megjegyezvén, hogy a mennyiben a kavics a vasuti intézet területén nem helyezhető el, szállító a szerződési évre következő június hó végéig a lerakási hely ingyenes használatát a vasutnak biztosítani tartozik.

A biztosítandó kavics mennyiség 2/3 része az illető évi március hó végéig, 1/3 része pedig április és május hónap egyenlő havi részletekben átadandó.

Ajánlati minta gyanánt az üzletvezetőség által elkészített ivhasználandó, mely minta a kolozsvári üzletvezetőség (Kolozsvárt külmagyarvuteza E. m. e. palota.) általános osztályánál megszerezhető.

Különösen figyelmeztetjük az ajánlókat, hogy az ajánlati mintában a szállítási helyek pontosan megnevezendők illetőleg kijelölendő, mely állomások és szelvények közt kívánják a szállítást eszközölni.

A szóval jelzett rovatában az ajánlati egy-ségár betűkkel még egyszer kitüntetendő.

Az üzletvezetőségnek jogában áll az 1893 év részére a fennbéli kitüntetett mennyiségeket 20 %-al lejjebbíteni vagy 50 %-al felemelni és szállító tartozik ezen pótmegrendeléseket az ajánlati áron és feltételek mellett beszállítani.

Az ajánlatok 50 kros magyar bélyeggel és a rendes címzésen kívül még ezen külszám-mel

„Ajánlat 31772/93 számhoz kavics szállítás iránt” ellátva 1892 évi december hó 20 -ika déli 11 óráig hivatalunkba beadandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénzképen az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, melyek a napi árfolyam 90 %-ával vétetnek számításba 1892 december hó 19-ike déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő.

Az ajánlatban megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlatot az egész kiírt mennyiségre, vagy annak tetszés szerinti részletére lehet tenni.

Felelős szerk. ifj Nagy Sándor
Nyodtája P. BATTARA.

42951 sz.
III.

Hirudtmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága által f. é. október hó 1-től való érvényesül, közzétett menetrend hirdményben foglalt, 407 és 408 sz. vonatok f. é. november 20 tól kezdve Budapest és Miskolcz között két részben fognak közlekedni.

Ujabb megalapítás szerint a Budapestről induló 408 sz. vonatonál a kassai-Budapestre menő 407 sz. vonatonál a S. A. Ujhely felől jött személykocsik fognak futni a vonat első része gyanánt, megjegyezvén, hogy a másod rész vonatok 17 percnyi időközben fogják első részüket követni.

Felkérjük a f. utazó közönséget, hogy saját kényelmének szempontjából, és az első részeknek túltömöttségét elkerülendő, mindenkor a megfelelő vonatrészeket használja, és hogy a nyékládházabudapesti vonatról a gyöngyösi és egri szárnyvonalakra, ugyszintén a 408 sz. vonattal miskolczon át azonnal Kassa és Fülek felé tovább menő utasok lehetőleg a vonat első részébe, a Miskolczon át Szerecs felé utazók pedig a második részbe szálljanak be.

Budapesten 1892. november 17.

Az üzletvezetőség.

Részvényesei nincsenek
Tisztán kölcsönös

Az összes nyeresemény
biztosítottak javára esik

THE MUTUAL

New-Yorki Élethbiztosító Társaság.

Alapított 1843.

826 millió frank

biztosíték alapjával

a legnagyobb pénzüzetet a világon.

Biztosít emberi életet a legkülönbözőbb és legelőnyösebb módokat szerint Prospectussal és tüzetesebb felvilágosítással szolgál.

Vezérigynökség Fiume területére:

BASEVI, FLESCH és Tsa uraknál Fiume

hely ügynökség Fiume és környékére:

WALLUSCHNIG ANTAL urnál

Kapható Fiumében

Salamon Jakab mint három üzletében

Kapható Fiumében

Salamon Jakab mint három üzletében

„ADRIA“

Magyar királyi tenger-hajózási részvénytársaság

1892. november havában az alant felsorolt első osztályú gőzhajók (vagy más póthajók) fognak Fiume, a nyugoteuropai és amerikai kikötők között közlekedni, ha csak rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályozzák:

Fiume	1892	november
Liverpool	»Cherbourg* (Cunard Line)	1—10
Liverpool	»Arabian*	1—10
Bari, Messina, Catania, Malta, Tunis,	»Carola*	10
Leith	»Tisza*	5—15
Hull, Newcastle o/T	»Bassano,	5—15
London	»Durham*	10—20
Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos	»Szent István*	20
Rouen	»Szent László*	15—25
New-York	»California* (Anchor Line)	15—25
Liverpool	»Egyptian*	15—25
Bárcelona,**)	»B. Keamény*	25
Bordeaux Tanger*)	»Stefanie*	20—30
Glasgow Algier,*)	»Matlekovis*	20—30
Liverpool	»Tarifa* (Cunard Line)	20—30
London	»Zaire*	20—30
Hull, Newcastle	»Yeddo*	20—30
Newcastle	Trieszt, Fiume	»Báthori* 1—10
Leith	»Szápáry*	1—10
Liverpool	»Tarifa* (Cunard Line)	1—10
London	»Winestead*	1—10
Malaga, Valencia, Barcelona, Marseille	»Árpád*	5—15
Nuelva	Fiume	»Teteranie* 5—15
Hull, Newcastle o/T	Trieszt, Fiume	»Hidalgo* 5—15
Tunis, Malta, Catania, Messina Bari	»Carola*	17
Newcastle o/T	»Bákoczi*	10—20
Bordeaux	»Fibor*	15—25
Rio de Janeiro, Santos	»Szécheny*	20—30
Glasgow	»Jéka*	20—30
Leith	»Tisza*	20—30
Glasgow	»Zichy*	20—30
Liverpool	»Palmyra, (Cunard Line)	20—30

*) Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Algier vagy Tanger kikötőbe rakományok be nem jelentettek az igazgatóság fenntartja magának a jogotok ikötöt nem érinteni.

***) A gőzös Barcelonán kívül még egy másik spanyol földközi tengeri kikötőt setleg Cadixot fogja érinteni.

A már életbe léptetett vagy még alkalmazandó vesztégzár intézkedések következtében történhető járat elmaradásért, vagy a fentemlített gőzösk későbbi indulásáért a társaság felelősséget nem vállal.

Fiume, 1892. október hóban